

4

Vragenuur

Vragenuur

Vragen Kops

Vragen van het lid Kops aan de minister van Klimaat en Groene Groei, viceminister-president, over **het bericht "Burgerberaad klimaat krijgt zes miljoen voor hotels, tolken en psychische steun, maar wil tonnen extra"**.

De voorzitter:

Ik heet van harte welkom de minister van Klimaat en Groene Groei. Ik geef graag het woord aan de heer Kops van de fractie van de PVV voor het stellen van een mondelinge vraag. Het woord is aan hem.

De heer Kops (PVV):

Voorzitter. Het Burgerberaad Klimaat is nog maar net begonnen, maar het wordt nu al met de dag krankzinniger. 175 mensen gaan met elkaar keuvelen over klimaat, en hoe. Alleen al de vraag die daarbij centraal staat, is fout. De vraag is namelijk: hoe kunnen we als Nederland eten, spullen gebruiken en reizen op een manier die beter is voor het klimaat? Oftewel: meer klimaatbeleid. Het staat bij voorbaat al vast. Het is een grote wassen neus. Maar wat niet bepaald goed is voor het klimaat, is de spendeerdrift van deze praatclub. Er wordt 6,18 miljoen beschikbaar voor gesteld. Dat is meer dan €35.000 per deelnemer. Alsof het allemaal nog niet genoeg is, heeft de voorzitter van het beraad nu al gevraagd om zes à negen ton extra. Dat kan toch echt niet? De mensen thuis snappen dit echt niet. Daarom de vraag aan de minister: is zij bereid om per direct de stekker uit dit geldverslindende klimaatcircuit te trekken?

De voorzitter:

Het woord is aan de minister.

Minister Hermans:

Voorzitter, dank u wel. We zijn in ons land een forse slag aan het maken om ons land toekomstbestendig te maken, om onze economie te verduurzamen en om onze eigen schone energie te produceren. Dat vraagt veel van onze industrie, van ons bedrijfsleven en van mensen thuis. Gelukkig levert het ons ook veel op. We gaan op een meer verantwoorde manier om met de wereld waarin we leven. We zijn bewuster bezig met hoe we in dit land met elkaar samenleven en hoe al die dingen die we hier willen doen naast elkaar kunnen bestaan. We lossen knelpunten op die bijvoorbeeld ondernemers in de weg staan en we pakken kansen door de technieken van de toekomst hier te ontwikkelen. We bouwen aan een land waarin generaties na ons ook prettig kunnen leven. We zorgen er ook voor dat we voor energie niet afhankelijk zijn. De afgelopen dagen tonen het belang daarvan nog eens aan.

Voorzitter. Ik vind het goed en ook belangrijk dat wij spreken over wat wij doen met de mensen voor wie wij het doen. Sterker nog, dat vind ik normaal. Hoe we dat doen, is een tweede vraag. Het burgerberaad is een initiatief vanuit de Kamer, waar door het vorige kabinet in overleg met de

Kamer invulling aan is gegeven. Natuurlijk is het van belang, zeg ik tegen de heer Kops, dat we scherp kijken naar hoe we dat georganiseerd hebben. Al een aantal weken geleden heb ik samen met mijn collega Uitermark, de minister van Binnenlandse Zaken, kritische vragen gesteld over dat extra budget. Ik blijf hier ook kritisch op.

De heer Kops (PVV):

Dit was het dus? Eigenlijk hoor ik geen enkel antwoord. Het is onbegrijpelijk dat de minister het gewoon staat goed te praten. De vraag is: waarom moet dat hele beraad in hemelsnaam zo ontzettend veel geld kosten? Wordt er soms kaviaar geserveerd of champagne geschonken? Worden de deelnemers uitgebreid in de watten gelegd, zodat ze netjes in de klimaatpas gaan lopen? Wat is het eigenlijk? Nou, ik zal het u vertellen. Er worden hotelovernachtingen vergoed, net als allerlei reiskosten en vervoerskosten. Zelfs de kinderdagopvang wordt vergoed voor ouders met jonge kinderen. Er zijn tolken en vertalers aanwezig. Er is een stilteruimte en een kolfkamer. Het houdt allemaal maar niet op. Wat vindt de minister hier dan van? Nogmaals, kan de minister daarom onmiddellijk stoppen met dit belachelijke, geldverslindende Klimaatberaad?

Minister Hermans:

Ik snap de vraag van de heer Kops, maar ik trek hier echt twee dingen uit elkaar: de vorm van het burgerberaad in het algemeen en uw vragen daarover, die ik snap. Ik zal die bespreken met mijn collega en het kabinet. De kritische vragen die we erover gesteld hebben, stellen we niet voor niks. Laat ik het zo zeggen: de noodzaak van extra budget staat voor ons niet zomaar buiten kijf. Maar als u mij vraagt of ik het normaal vind om over een belangrijk onderwerp als dit, de energietransitie, het vormgeven van ons land voor de komende decennia, het gesprek aan te gaan met de mensen die het betreft, die het raakt in het dagelijks leven, dan is mijn antwoord: ja, ik vind het goed dat we spreken over wat wij doen met de mensen voor wie we het doen. Nogmaals, ik ben het met u eens dat we kritisch moeten kijken naar hoe we dat organiseren met elkaar.

De heer Kops (PVV):

Dat was het dus. Het wordt steeds gekker. Het wordt steeds gekker, want wás het maar alleen praten wat daar gaat gebeuren. Er is zelfs psychische ondersteuning aanwezig voor de deelnemers, inclusief een vertrouwenspersoon. Deelnemers worden na afloop van een bijeenkomst opgebeld als zij daar behoefte aan hebben. Ik vraag me echt af: wat is dit allemaal voor een gekkigheid? Wellicht kan de minister die vraag beantwoorden. Wordt de deelnemers aan die bijeenkomsten een soort klimaatangst aangepraat, of wat is het? Het lijkt wel op een heel behandeltraject voor mensen met klimaatangst. Wat is dit? Wat gebeurt daar in hemelsnaam? Daar gaan dus vele, vele miljoenen naartoe, naar die onzin. En als we niet uitkijken, wordt het nog zes à negen ton meer. Ik stel nogmaals de vraag: wil de minister deze gekte werkelijk in stand houden, of trekt zij onmiddellijk de stekker eruit?

Minister Hermans:

Ik vind het van groot belang — en dat blijf ik vinden — dat wij hier in de politiek in gesprek gaan over wat wij aan het doen zijn met de mensen voor wie wij het doen. Over het

hoe kun je vragen stellen. Ik heb in de media ook een aantal voorbeelden gelezen waarvan ik me afvraag: hm, moeten we daar belastinggeld aan uitgeven? Maar ik heb ook dingen gelezen die ik heel fatsoenlijk en normaal vind. Als je praat met de mensen voor wie je het doet en die mensen van ver komen, vind ik het gewoon netjes en fatsoenlijk dat je ze een broodje geeft. Dat hoort bij een land als wij zijn, waarin we ook over de lastige onderwerpen met elkaar in gesprek gaan. Welke mening je ook hebt over dit onderwerp, elke mening is daar vertegenwoordigd. Elke mening mag gehoord worden. Dat vind ik goed en dat vind ik belangrijk. Ik zei al dat ik kritische vragen heb gesteld over de aanvullende budgettaire claim die er ligt. Het is voor mij geen vanzelfsprekendheid dat we dat geld zomaar toekennen.

De heer Kops (PVV):

Kritische vragen stellen is natuurlijk leuk, maar de minister moet er gewoon mee stoppen. Ze moet de stekker eruit trekken. De minister heeft het over "mensen een broodje geven". Een broodje voor 6,18 miljoen? En dan moet er nog zes tot negen ton bij? Wat is dat nou? Maar het kan altijd nog erger, want wat gebeurt er allemaal bij die bijeenkomsten? Er zijn zelfs kennisvertalers aanwezig, wat dat ook mogen zijn, die zorgen voor een inclusieve kennisoverdracht. Er zijn verschillende werkvormen, met aandacht voor diversiteit, inclusiviteit en creativiteit. Ik dacht dat het over klimaat ging. In het kader van inclusiviteit komt alle informatie ook in het Engels, Turks en Arabisch beschikbaar. Waarom in hemelsnaam? Dat moet allemaal ook betaald worden. Waarom? Wat is er mis met gewoon Nederlands? Wat is dit voor gekkigheid? Ik kan het daarom niet vaak genoeg herhalen: is de minister gewoon bereid om daar hier en nu de stekker uit te trekken? Stop hiermee!

Minister Hermans:

De heer Kops vraagt mij om de stekker te trekken uit een gesprek dat ik voer of wij voeren — ik niet, want dat wordt namens ons gedaan — met de mensen voor wie wij het doen. Dat ga ik niet doen. Ik stop niet een gesprek met de mensen voor wie wij dit doen. Dat gesprek gaat over een heel belangrijk onderwerp, namelijk over de toekomst van ons land. Wat ik wel wil doen, wat ik al gedaan heb en blijf doen, is heel kritisch kijken naar de manier waarop we dat georganiseerd hebben. Hoe is dat door het vorige kabinet in overleg met de Kamer vormgegeven? Is dat op een manier gebeurd waarvan wij zeggen: ja, zo wordt ons belastinggeld op de beste manier uitgegeven? Ik zie ook voorbeelden voorbijkomen waarbij ik denk: hm, is dat echt nodig? Die kritische vragen zijn er niet voor niks. Het is voor mij niet vanzelfsprekend dat dat extra geld er komt. Sterker nog, mijn basishouding is een andere: dit kan prima binnen het bestaande budget! Maar ik trek niet de stekker uit een gesprek dat ik voer met de mensen voor wie ik in de politiek zit.

De heer Kops (PVV):

De mensen voor wie de minister het doet ... Als we de voortgangsrapportage eens gaan lezen, dan zien we dat mensen die voor deelname waren uitgenodigd per brief 824 keer contact hebben opgenomen met het beraad. Het ging daarbij 479 keer, dus in meer dan de helft van de gevallen, om afmelding van deelname. Oftewel, de mensen die zijn uitgenodigd, hebben zich massaal afgemeld voor

het beraad. Zo enthousiast waren die genodigden dus helemaal niet, dus ik vraag de minister hoe representatief het Klimaatberaad dan is. Voor wie doet de minister dit eigenlijk? Mijn conclusie is dat het hele beraad één grote farce is. Daar gaan vele miljoenen naartoe. De mensen thuis snappen het niet. Nogmaals, stop daarmee!

Minister Hermans:

Ik herhaal wat ik net gezegd heb. De heer Kops vraagt mij om de stekker te trekken uit een gesprek dat ik met mensen in Nederland voer die een mening hebben over het klimaatbeleid, of ze nou voor of tegen zijn of iets daartussenin. Iedereen is daar vertegenwoordigd. Ik vind het belangrijk om dat gesprek te voeren. Ik vind het belangrijk om die meningen te horen over een onderwerp dat gaat over de toekomst van ons land, over onze veiligheid en over de kracht van onze economie.

De voorzitter:

Meneer Eerdmans, wilt u zich niet vanuit de zaal bemoeien met de beraadslaging? De heer Eerdmans.

De heer Eerdmans (JA21):

Voor wie doen we dit eigenlijk? Dat was de vraag die ik stelde toen dit mij ter ore kwam. De antwoorden liegen er niet om. Dat is ook nu weer goed naar voren gebracht door de heer Kops. Op de vraag voor wie we dit doen, zeg ik: vooral voor D66, lijkt mij, want dit is een eenvoudige doorzetting van de lijn van het vorige kabinet. Ik heb dus ook gevraagd waarom de eerste vraag "hoe kunt u beter bijdragen aan het klimaat?" gewoon onverkort is doorgezet. Wat is hier nu de waarde van voor deze minister? Als de minister iets anders wil doen dan D66-klimaatbeleid voeren en miljarden uitgeven aan een beraad, dat volgens mij een eenzijdig beraad is met alleen maar voorstanders van het huidige en vorige klimaatbeleid, wat is dan de meerwaarde hiervan voor deze minister?

Minister Hermans:

De heer Eerdmans somt allemaal feitjes op. Ik raad hem aan om ook naar de feiten van de samenstelling van dit burgerberaad te kijken. Het is een brede samenstelling met alle meningen over het klimaatbeleid. Wat hier wordt voortgezet, is een initiatief dat is voortgekomen uit de Kamer. 127 Kamerleden hebben indertijd voor die motie gestemd. In overleg tussen Kamer en kabinet is dit burgerberaad ingesteld. Ik vind het belangrijk om het gesprek te voeren. Ik ga het gesprek voortzetten met de mensen voor wie wij het doen over een onderwerp dat ons allemaal aangaat, en niet alleen ons, maar ook de toekomstige generaties. Ik zet dat wel op een normale manier voort en binnen randvoorwaarden waarvan we allemaal zeggen: ja, dit is logisch.

De heer Eerdmans (JA21):

De minister heeft zelf gezegd dat er een paar echt perverse zaken tussen zitten, zoals hotelkosten. Ook werden de vertalingen naar Arabische talen genoemd. Haal die er ten minste uit, zou ik aan de minister willen vragen. Het lijkt me duidelijk dat we dit beraad kunnen killen. Ik denk dat er zomaar een Kamermeerderheid te vinden is, met in ieder geval JA21 erbij, om deze nep-inspraak te beëindigen. Kan

de minister in ieder geval zeggen dat de claim die ze nu blijkbaar voorbereidt, ambtelijk, van tafel kan? Op mijn vragen antwoordt de minister namelijk dat er een claim wordt voorbereid voor 10% tot 15% aanvullende middelen en dat doen haar eigen ambtenaren.

Minister Hermans:

Ik zei al: ik heb hier een aantal weken geleden samen met de minister van BZK al kritische vragen over gesteld. Ik ben ook niet overtuigd van de noodzaak van extra geld. Mijn basishouding is dat het binnen bestaande budgettaire kaders moet. Ik vind het wel zo fatsoenlijk om daar in een land als Nederland wel even op een normale manier het gesprek over aan te gaan, maar dit is mijn houding.

De heer Flach (SGP):

Ook de SGP is heel kritisch op het instrument burgerberaad. De geschiedenis van onze democratie is inmiddels 2.000 jaar oud. We hebben een hele ontwikkeling achter de rug. We hebben hier 150 gekozen vertegenwoordigers van het volk zitten, en er zitten een heleboel kundige ambtenaren op het ministerie van de minister zelf. We gaan nu 175 mensen die we niet kennen en niet kunnen controleren, voor miljoenen vragen om ideeën op tafel te leggen. Dat is een bepaalde armoede. Mijn vraag aan de minister is: laat het feit dat je deze ondersteuning allemaal nodig hebt, niet zien dat je gaandeweg het proces tot de ontdekking komt dat het helemaal nog niet zo gek was hoe het burgerberaad was georganiseerd? We hebben namelijk een Tweede Kamer die goed uitgerust is, die is voorzien van alle gemakken zoals die genoemd zijn, en die voor de minister uitstekend kan dienen als gesprekspartner uit het volk.

Minister Hermans:

Het komt natuurlijk absoluut niet in de plaats daarvan, absoluut niet. We zijn een representatieve democratie. Ik sta hier nu ook in de Tweede Kamer met u over dit burgerberaad de discussiëren en te debatteren. Dit burgerberaad is ingesteld nadat er een motie is ingediend door de Tweede Kamer. Die is hier met een ruime meerderheid aangenomen. De Kamer en het toenmalige kabinet zijn met elkaar in gesprek gegaan en daar zijn de vormgeving van het burgerberaad zoals dat er nu is en de onderwerpk keuze, uit naar voren gekomen. Dat is wat ik voortzet, maar de besluiten worden natuurlijk uiteindelijk hier genomen, in het kabinet en in het debat tussen de Kamer en het kabinet. Het burgerberaad geeft een advies. Dat is niet bindend. Ik vind het wel belangrijk dat we daarnaar kijken. Dat hebben we ook zo afgesproken met elkaar. Het kabinet heeft te motiveren wat het wel of niet met een gegeven advies doet. De Kamer is de plicht aangegaan om het te bespreken. Maar de besluitvorming ligt hier in het parlement, in debat met de Kamer.

De heer Flach (SGP):

Daar ben ik blij mee. Het is natuurlijk een waarheid als een koe dat hier de bevoegdheid ligt. Tegelijkertijd worden er ook claims gedaan, in de trant van: als we deze mensen serieus willen nemen en het een kans willen geven, moeten we ook wel iets doen met de uitkomsten. Dat soort claims worden ook al geuit vanuit het beraad zelf en uit andere kringen. Met andere woorden, het is maar zeer de vraag of dat allemaal zo vrijblijvend is en of het beperkt blijft tot een

gesprek. Ik zou de minister in dit verband in ieder geval willen oproepen om het terug te brengen naar de nuchtere proporties van een gesprek, zoals de minister het zelf noemt. Daar passen niet een budget en de faciliteiten van 6 miljoen of meer bij. Die oproep zou ik dus graag nog een keer herhalen.

Minister Hermans:

Het is een gesprek dat plaatsvindt. Daaruit komt een advies. Dat is niet bindend. Besluitvorming vindt hier plaats.

Mevrouw De Vos (FVD):

Forum voor Democratie is groot tegenstander van het klimaatbeleid an sich, omdat het ontzettend duur en zinloos is. Dat gezegd hebbende, de minister geeft meermaals aan dat zij het belangrijk vindt om de mensen voor wie zij het beleid voert, bij de totstandkoming van dat beleid te betrekken. Daar is Forum voor Democratie het volmondig mee eens, maar volgens mij doe je dat niet door een klimaatberaad op te richten, maar door referenda te organiseren. Mijn vraag is dus eigenlijk waarom de VVD, de partij van minister Hermans, het referendum heeft afgeschaft.

De voorzitter:

Dat vind ik een beetje een verkeerde vraag, want de minister staat hier namens de Kroon en niet namens een partij. Maar als de minister hierop wil reageren, dan kan dat.

Minister Hermans:

Nee, voorzitter, dan gaan we hier in het vragenuurtje allerlei debatten door elkaar voeren. Inderdaad, ik sta hier als minister van Klimaat en Groene Groei namens het kabinet. Die vraag kunt u op elk ander moment stellen aan een van mijn ... Of nee, aan een van de leden van de fractie van de VVD.

De voorzitter:

Jaja.

Minister Hermans:

Als ik naar dat vak kijk, denk ik ook nog weleens terug aan de tijd dat ik daar zat.

De voorzitter:

Met weemoed, denk ik.

Minister Hermans:

Absoluut.

Mevrouw Postma (NSC):

Los van wat we allemaal vinden van het Klimaatberaad — volgens mij is het goed dat mensen met elkaar in gesprek zijn en dat wij daar als politiek naar luisteren — ben ik toch echt geschrokken van de kosten. Ik hoor de minister eigenlijk al een toezegging geven en zeggen dat ze niet geneigd is de extra kosten te honoreren. Ik ben even heel benieuwd naar de visie van de minister. Vindt de minister ook dat die 6 miljoen eigenlijk veel te veel is? Ik vind 2 mil-

joen ook al veel, maar dit had toch ook voor een derde of een vierde daarvan gekund?

Minister Hermans:

De genoemde bedragen zijn natuurlijk hoog. Dat begrijp ik. Even los van al die randvoorwaarden en al die elementen die in de krant zijn genoemd en waarover ik ook mijn wenkbrauwen fronste, snap ik ook wel dat het goed organiseren van zo'n burgerberaad wel iets kost, evenals het goed selecteren van een representatieve selectie van deelnemers. Maar ik ben niet voor niks kritisch op aanvullend budget. Wij waren dat al, maar dat ben ik niet minder geworden in de afgelopen dagen. Dat is precies de reden waarom ik samen met de minister van BZK hierover vragen heb gesteld. Wij zijn zeker niet overtuigd van de noodzaak van extra budget.

Mevrouw Rooderkerk (D66):

Het valt me toch op dat partijen die populisme hoogtij laten vieren niet naar het volk willen luisteren wanneer hun wordt gevraagd om met elkaar in gesprek te gaan over een onderwerp als energietransitie, dat iedereen aangaat. Ook BBB zegt online, wat dan kennelijk wel een plek is waar ze naar het volk luisteren: stop er maar mee. Ik zou ze dan willen omdopen in Bang voor de Burger Beweging. Mijn vraag aan de minister is de volgende. Er zijn nu al 175 mensen met elkaar bezig in gesprek te gaan, met heel veel verschillende meningen over dit onderwerp. Gaat de minister ervoor zorgen dat dit doorgaat en neemt zij de uitkomsten van dit gesprek serieus?

Minister Hermans:

Ik heb volgens mij meermaals gezegd dat ik dit gesprek niet ga stoppen. Ik ga een gesprek met de mensen in Nederland, voor wie wij bezig zijn met deze energietransitie, niet stoppen. Ik kijk wel serieus naar de kosten die ermee gemoeid zijn. Wij hebben met elkaar afgesproken dat wij als kabinet, als er straks een advies ligt — nogmaals, dat is niet een bindend advies, zeg ik ook tegen de heer Flach — een plicht hebben om te motiveren waarom we iets wel of niet overnemen. De Kamer heeft de plicht op zich genomen om het advies te bespreken. Ik denk dat dit past bij hoe het is vormgegeven tussen Kamer en kabinet. Het vorige kabinet is ermee begonnen en dit kabinet is ermee doorgegaan. Op die manier doen we recht aan wat we hebben afgesproken.

Mevrouw Rooderkerk (D66):

Het is goed om te horen dat de minister ervoor staat dat dit gewoon doorgaat, maar ik vind "met elkaar erover spreken in het kabinet" nog wel wat zwakjes klinken. Er zijn 175 mensen die er tijd en energie in steken om met elkaar in gesprek te gaan. Vervolgens krijgen zij allerlei geluiden over zich heen, ook vanuit de Kamer. Maar zij steken daar wel hun energie in. Dus nogmaals echt mijn vraag aan de minister: neemt zij dan ook de uitkomsten daarvan serieus?

Minister Hermans:

Als je de motiveringsplicht op je neemt, moet je er serieus naar kijken en motiveren waarom je wel of niet iets met die adviezen doet. Dat zullen we ook in het kabinet moeten

bespreken. Dus dat is wat ik hier tegen mevrouw Rooderkerk kan zeggen.

Mevrouw Koekkoek (Volt):

Het burgerberaad wordt heel vaak weggezet als een elitair iets. Alleen een rijk deel van de bevolking zou daaraan kunnen meedoen, met één mening. Dat gebeurt hier nu ook weer. Ik wil eigenlijk de volgende vraag aan de minister stellen. Stel nu dat die reisbewegingen, die overnachtingen of die kinderopvang niet op een of andere manier gefaciliteerd zouden worden. Zou dan iedereen in Nederland nu nog kunnen meedoen en zou het burgerberaad dan een afspiegeling zijn van iedereen in Nederland?

Minister Hermans:

Het is natuurlijk moeilijk om daar vanaf deze plek zomaar antwoord op te geven. Ik weet niet exact hoe de selectie heeft plaatsgevonden. Er nemen nu mensen deel aan dit burgerberaad vanuit het hele land. Zij moeten daarvoor ook reizen. Je moet mensen wel in staat stellen om dat te doen. Als dat niet zou zijn gebeurd, kan ik mij voorstellen dat er bepaalde groepen zouden zijn afgevallen. Maar dat durf ik ook niet met zekerheid te zeggen, omdat ik natuurlijk niet exact weet wie zich hadden aangemeld en wie er zijn afgevallen en om welke redenen.

Mevrouw Koekkoek (Volt):

Een korte vervolgvraag. Ik snap dat de minister zegt "een als-dansituatie kan ik niet helemaal uitklaren", maar we zijn natuurlijk niet het eerste land dat dit georganiseerd heeft. Ik wil de volgende vraag stellen. We hebben geleerd van andere landen die een burgerberaad hebben georganiseerd, neem ik aan. Is er ook meegenomen dat je een zo wijd mogelijk net uitgooit, zodat je een zo divers mogelijk publiek in het burgerberaad hebt?

Minister Hermans:

Het antwoord daarop is ja. Er is echt in omringende landen gekeken naar: hoe doe je nou die selectie om tot een representatieve groep te komen?

Mevrouw Kröger (GroenLinks-PvdA):

Dit burgerberaad is natuurlijk een initiatief vanuit de Kamer en het kabinet. Het is juist bedoeld om stevig borging te geven aan het klimaatbeleid. Het is in die zin een uitermate democratisch instrument. Ik vind het eigenlijk bizar om dan te horen dat de grootste partij van deze regeringscoalitie dit gewoon onderuit kan schoffelen en andere partijen hier verontwaardigd zijn, terwijl ze mee hebben gestemd over moties over het burgerberaad. Het is behoorlijk hypocriet. Mijn vraag is als volgt. Wij hebben als Kamer tien randvoorwaarden meegegeven aan het burgerberaad. Een ervan was representativiteit en het daarvoor ter beschikking stellen van de middelen. Zoiets als kinderopvang of reiskostenvergoeding is dan toch gewoon iets wat je goed moet regelen? Daar moet deze minister dan toch gewoon pal voor gaan staan?

Minister Hermans:

Er zijn inderdaad tien randvoorwaarden tussen Kamer en kabinet overeengekomen. Daar hoort ook bij dat je in de

organisatie een aantal dingen organiseert om dat netjes en fatsoenlijk voor elkaar te krijgen. Ik gebruikte het voorbeeld van het broodje, maar ook de reiskosten om van A naar B te komen, horen daar wat mij betreft bij.

De heer **Vermeer** (BBB):

Ik ben blij dat de minister aangeeft dat het eigenlijk binnen dit budget zou moeten. Wat ons betreft stoppen we er direct mee, maar dat is een andere discussie. Ik heb wel een vraag aan de minister. Hoe kan iemand die een tolk nodig heeft door de eerste vragenlijst en selectie gekomen zijn?

Minister **Hermans**:

Voor zover ik weet, is er één keer een tolk ingezet om een brochure te vertalen en is er daarna geen gebruik meer van gemaakt.

De heer **Vermeer** (BBB):

Ik heb nog een andere vraag. Van de paar getoonde deelnemers in de publiekscampagne was minimaal één deelnemer politiek actief. Bent u bereid aan de Kamer mee te delen hoeveel deelnemers in de afgelopen drie jaar een actieve rol gespeeld hebben binnen een politieke partij of een klimaatactivistische organisatie, of welke belanghebbende zijn in de windmolen- of zonnepanelensector?

Minister **Hermans**:

De selectie van het burgerberaad heeft helemaal onafhankelijk van het kabinet plaatsgevonden. Volgens mij is in de eerste voortgangsrapportage al het een en ander vermeld over de achtergrond van de deelnemers. Zonder in privacydingen te treden, waar we natuurlijk niet in mogen treden, kan ik nagaan of daar in de volgende voortgangsrapportage, die vanuit het burgerberaad zelf komt, nog wat meer aandacht aan kan worden besteed.

De **voorzitter**:

Dank aan de minister. Fijn dat u deze vragen hebt beantwoord. Ik schors een paar minuten en dan gaan we stemmen.

De vergadering wordt van 15.09 uur tot 15.15 uur geschorst.